

ÎNCHEIERE

28 octombrie 2020

mun.Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Maria Ghervas
Nina Vascan
Victor Burduh

examinând admisibilitatea recursului depus de Casa Națională de Asigurări Sociale,

în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de Victor Buruiană împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale, persoană terță Ministerul Afacerilor Interne privind constatarea ilegalității refuzului și obligarea recalculării pensiei,

împotriva deciziei din 22 iulie 2020 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a ț ă :

La 29 octombrie 2017 Victor Buruiană a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Afacerilor Interne și Casei Naționale de Asigurări Sociale, privind constatarea ilegalității refuzului și obligarea efectuării recalculării pensiei.

În motivarea acțiunii a indicat că a activat în organele afacerilor interne în perioada 01 decembrie 1983 – 05 ianuarie 2007 (R-027267, carnetul de pensionar nr. 15534).

Recent a aflat că în conformitate cu prevederile pct. 8 lit. d) din Hotărârea Guvernului nr. 78 din 21.02.94 cu privire la modul de calculare a vechimii în muncă, stabilire și plată a pensiilor și indemnizațiilor militarilor, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne și sistemului penitenciar, colaboratorilor Centrului Național Anticorupție, la calcularea vechimii în muncă pentru stabilirea pensiei militarilor care au îndeplinit serviciul prin contract, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, corpului de ofițeri și subofițeri ai Poliției de frontieră, colaboratorilor Centrului Național Anticorupție și a sistemului penitenciar, se acordă următoarele înlesniri: două luni vechime în muncă pentru o lună de serviciu în instituții penitenciare de tip închis, izolatoarele de urmărire penală și instituțiile destinate pentru deținerea și tratarea bolnavilor contagioși și bolnavilor psihici, precum și la lucrări de subteran.

Reieșind din faptul că conform înscrisurilor din calculul vechimii în serviciu pentru stabilirea pensiei este probat faptul că în perioada 15 iulie 2002 – 18 iulie 2003, a activat în funcție de polițist al Izolatorului de Detenție Provizorie al CPS Telenești al IP Orhei, iar în perioada 18 iulie 2003 – 05 ianuarie 2007 în funcție de polițist al Izolatorului de Detenție Provizorie al CPS Telenești, consideră că calculul total a vechimii în muncă în organele afacerilor interne nu i-a fost stabilit corect, urmând a fi majorată vechimea totală pentru fixarea pensiei cu 04 ani 05 luni și 20 zile.

Faptul activității în funcția și perioada nominalizată se atestă și prin certificatul de confirmare al Inspectoratului de Poliție Telenești nr. 6024 din 25 iulie 2018.

Prin urmare, vechimea în serviciu în organele afacerilor interne pentru fixarea pensiei urma să constituie nu 21 ani 07 luni 23 zile, dar 27 ani 01 luni și 13 zile. Astfel, deși la momentul ieșirii la pensie, Hotărârea Guvernului nr. 78 din 21.02.1994 cu privire la modul de calculare a vechimii în muncă, stabilire și plată a pensiilor și indemnizațiilor militarilor, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne și sistemului penitenciar, colaboratorilor Centrului Național Anticorupție, care a servit temei pentru calculul vechimii în muncă, era adoptată și intrată în vigoare de aproape 13 ani de zile, nu i-a fost calculată corect vechimea totală în serviciu și de activitate în organele afacerilor interne pentru stabilirea pensiei, din vina angajaților MAI.

Din acest considerent, la momentul ieșirii la pensie nu i-a fost stabilită corect nici pensia, iar ulterior nici sporurile și indexațiile cuvenite nu i-au fost stabilite și achitate în conformitate cu prevederile legale.

Actualmente, însăși prin ordinul Ministerului Afacerilor Interne nr. 96 din 20.03.2018 se recunoaște necesitatea acordării înlesnirilor de două luni vechime în muncă pentru o lună de serviciu pe perioada activității în cadrul subdiviziunilor de pază, escortare și deținere a persoanelor reținute și arestate în izolatoarele de urmărire penală (izolatoare de detenție provizorie), care urmează a fi luate în considerație la calcularea vechimii în muncă pentru stabilirea pensiei în conformitate cu prevederile Legii nr. 1544 din 23.06.1993.

La 20 decembrie 2019 avocatul Găină Valentin, în interesele reclamantului Victor Buruiiană a înaintat cerere de modificare și concretizare a cerințelor, în calitate de pârât fiind indicată Casa Națională de Asigurări Sociale, în calitate de persoană terță Ministerul Afacerilor Interne, solicitând constatarea ilegalității refuzului Casei Naționale de Asigurări Sociale expus prin scrisoarea nr. B-1954/18 din 27 septembrie 2018; obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale să-i stabilească vechimea în muncă necesară pentru fixarea pensiei, inclusiv prin includerea cu înlesniri (avantaje), în conformitate cu prevederile pct. 8 lit. d) din Hotărârea Guvernului nr. 78 din 21.02.1994 a perioadelor 15 iulie 2002 – 18 iulie 2003 (01 an 00 luni 03 zile), 18 iulie 2003 – 05 ianuarie 2007 (03 ani 05 luni 17 zile), ce constituie 04 ani 05 luni 20 zile, iar în total 26 ani 01 luni și 15 zile, conform certificatului Inspectoratului de Poliție Telenești a IGP a MAI nr. 10346 din 06 decembrie 2019; să-i stabilească pensia, începând cu momentul ieșirii la pensie, reieșind din vechimea totală de activitate în organele afacerilor interne, inclusiv cu înlesniri (avantaje), care conform Certificatului Inspectoratului de Poliție Telenești a IGP a MAI nr.10346 din 06.12.2019 constituie 26 ani 01 luni 15 zile și limita de vârstă (art. 21 pct. 1 al Legii cu privire la poliție nr. 416 din 18.12.1990); să-i stabilească la pensie adausurile, sporurile și indexațiile cuvenite, începând cu momentul ieșirii la pensie, în conformitate cu prevederile legale;

să-i achite diferența și restanța pensiei, adausurilor, sporurilor și indexațiilor, ce i se cuvin, începând cu momentul ieșirii la pensie, în conformitate cu prevederile legale, neplătite în termen din vina organelor care le-au stabilit; încasarea cheltuielilor de asistență juridică și reprezentare în sumă de 3000 de lei (f.d. 96).

Prin hotărârea din 06 februarie 2020 a Judecătorei Chișinău, sediul Rîșcani, a fost admisă acțiunea înaintată de Victor Buruiană, a fost constatat ilegal și s-a anulat răspunsul Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. B-1954/18 din 27 septembrie 2018.

S-a obligat Casa Națională de Asigurări Sociale să calculeze și să achite lui Victor Buruiană, diferența pensiei recalculate conform vechimii în muncă stabilite prin certificatul nr. 34/53-10346 din 06 decembrie 2019 eliberat de Inspectoratul de Poliție Telenești al Inspectoratului General al Poliției, cu aplicarea indexării corespunzătoare, începând cu data apariției dreptului la pensie din 05 ianuarie 2007.

S-a încasat de la Casa Națională de Asigurări Sociale în beneficiul lui Victor Buruiană, suma de 3000 lei, cu titlu de cheltuieli de judecată legate de acordarea asistenței juridice.

Manifestând dezacord cu hotărârea instanței de fond, Casa Națională de Asigurări Sociale la 17 februarie 2020 a depus apel nemotivat, iar la 06 aprilie 2020 motivarea apelului, în termenul stabilit de lege, solicitând casarea hotărârii din 06 februarie 2020 a Judecătorei Chișinău, sediul Rîșcani, cu pronunțarea unei decizii noi de respingere a acțiunii ca fiind neîntemeiată.

Prin decizia din 22 iulie 2020 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins apelul înaintat de Casa Națională de Asigurări Sociale și s-a menținut hotărârea din 06 februarie 2020 a Judecătorei Rîșcani, mun.Chișinău.

În motivarea deciziei, instanța de apel a notat că pensia militarilor și colaboratorilor IGP al MAI se stabilește de către Casa Națională de Asigurări Sociale, în baza vechimii stabilită de angajator ori alt organ competent, astfel încât, Casa Națională de Asigurări Sociale nu are dreptul de a calcula vechimea în muncă a solicitantului pensiei, ci doar prin prisma alin. (3) al art. 49 din Legea asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne și din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri nr. 1544 din 23.06.1993, are dreptul de control asupra corectitudinii calculării acesteia.

La caz, din probele administrate, Completul judiciar a reținut că Victor Buruiană s-a adresat cu cerere către Casa Națională de Asigurări Sociale, iar drept urmare, la 05 ianuarie 2007 i s-a stabilit pensia pentru vechime în serviciu la acel moment în mărime de 20 ani. Totodată, ulterior pensionării intimatului, la data de 20 martie 2018, Ministerul Afacerilor Interne a adoptat ordinul nr.96 „Cu privire la recunoașterea unor înlesniri pentru stabilirea pensiei anumitor categorii de funcționari publici cu statut special și militari din cadrul Ministerului Afacerilor Interne”.

Instanța de apel a reținut că din momentul intrării în vigoare a prevederilor pct. 8 lit. d) din Hotărârea Guvernului nr.78 din 21.02.1994, s-a instituit dreptul persoanelor care cad sub incidența normei nominalizate la calcularea vechimii în muncă cu înlesniri. Totodată, raportând norma prevederilor art.12 pct.33-35 al Legii nr.416 din 18.12.1990 cu privire la poliție (în vigoare la momentul calculării vechimii în muncă inițiale a intimatului) circumstanțelor pricinii care confirmă că intimatul a activat în cadrul Izolatorului de Detenție Provizorie al CPS Telenești, activitate care cade sub incidența prevederilor pct. 8 lit.d) din Hotărârea Guvernului nr.78 din 21.02.1994,

Completul judiciar a conchis că Victor Buruiană avea dreptul la calcularea vechimii în muncă cu avantaje încă la momentul eliberării din serviciu.

Prin urmare, la momentul eliberării din serviciu, intimatului greșit i s-a calculat vechimea în serviciu în mărime de 21 ani or, intimatul avea dreptul la calcularea vechimii în muncă cu avantaje, așa cum la momentul pensionării, erau în vigoare prevederile pct.8 lit.d) din Hotărârea Guvernului nr.78 din 21.02.1994, cu privire la modul de calculare a vechimii în muncă, stabilire și plată a pensiilor și indemnizațiilor militarilor, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne și sistemului penitenciar, colaboratorilor Centrului Național Anticorupție, care conferea acest drept.

Completul judiciar a reținut că, la caz se atestă situația în care intimatului la momentul pensionării i-a fost calculată greșit vechimea în muncă, din motive imputabile angajatorului, iar drept urmare, eronat i-a fost stabilit cuantumul pensiei și până în prezent intimatul a primit pensia diminuată cu suma neachitată la timp din vina organului, care la momentul pensionării deținea competența de calculare a vechimii în muncă și stabilire a pensiei. Astfel, instanța de apel a constatat că, suma pensiei neprimite de intimat din motivul calculării eronate a vechimii în muncă de către angajator, urmează a-i fi recalculată și achitată ultimului fără limită de timp, calculate în baza calculului eliberat de Comisariatul de Poliție Telenești și confirmării nr.6024 din 25 iulie 2018, eliberată de IP Telenești. Or, intimatul nu a primit pensia cuvenită din vina organului care i-a stabilit-o, iar neachitarea acesteia în momentul depistării erorii, ar constitui o lipsire nejustificată a intimatului de valoarea patrimonială care i se cuvine în baza legii.

Argumentul apelantului, invocat în sensul art.61 al Legii asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne nr.1544 din 23 iunie 1993, potrivit căruia, recalcularea pensiei urma a fi dispusă pentru o perioadă nu mai mare de 12 luni de la data depunerii actelor suplimentare și nu din data stabilirii inițiale a pensiei, Completul judiciar l-a reținut ca fiind eronat, deoarece nu s-a solicitat recalcularea pensiei în temeiul unor documente suplimentare care creează în beneficiul persoanei drepturi noi, care nu existau în momentul pensionării, ci s-a constatat eroarea organului care i-a calculat vechimea în muncă la momentul pensionării, din vina căruia, de la momentul stabilirii inițiale și până în prezent, intimatul a primit o pensie diminuată. Respectiv, la caz au incidență prevederile art. 54 al aceleiași legi, care dau dreptul persoanei la recalcularea pensiei fără limită de timp.

La 29 iulie 2020 Casa Națională de Asigurări Sociale a depus recurs nemotivat împotriva deciziei din 22 iulie 2020 a Curții de Apel Chișinău, iar la 07 august 2020 a depus motivarea recursului, solicitând casarea deciziei instanței de apel și pronunțarea unei decizii noi de respingere a acțiunii.

În motivarea recursului recurentul a invocat că decizia instanței de apel este neîntemeiată, deoarece instanța de apel nu a analizat multilateral actele normative și legislația în vigoare ce reglementează astfel de litigii, precum și nu au fost dovedite circumstanțele considerate de prima instanță și instanța de apel ca fiind stabilite.

A specificat recurentul că conform prevederilor art. 49 pct. (3) din Legea nr. 1544/1993 organele de asigurări sociale au dreptul de control asupra autenticității actelor ce confirmă vechimea în serviciu și solda (câștigul) eliberate de organele

abilitate. Instituțiile de forță fiind organele abilitate pentru eliberarea calculului vechimii în serviciu și a soldei bănești, pentru fiecare beneficiar de pensie.

A notat că conform Hotărârii Guvernului nr. 1427/2016, Casa Națională de Asigurări Sociale efectuează plata pensiilor și prestațiilor sociale începând cu 01 ianuarie 2017, în mărimile stabilite de instituțiile menționate la pct. 1 din hotărâre.

A relatat că Casei Naționale de Asigurări Sociale până la 31 decembrie 2016 au fost transmise în format electronic listele beneficiarilor de pensii. Astfel, Victor Buruiană din 05 ianuarie 2007 este beneficiar de pensie stabilită de Ministerul Afacerilor Interne în temeiul Legii nr. 1544/1993, în mărime de 58% conform prevederilor art. 13 pct.a). Pensia respectivă a fost indexată anual.

A indicat că în septembrie 2018 intimatul a depus cerere prealabilă cu privire la recalcularea pensiei pentru vechime în muncă, în baza Ordinului nr. 96 din 20 martie 2018 a Ministerului Afacerilor Interne pentru acordarea înlesnirilor de două luni vechime în muncă pentru o lună de serviciu, însă aceasta a fost respinsă de către Casa Națională de Asigurări Sociale deoarece ordinul menționat emis de către Ministerul Afacerilor Interne în conformitate cu prevederile pct. 7 lit.g) și pct. 8 lit.d) din Hotărârea Guvernului nr. 78/1994 depășește prevederile actului normativ în temeiul căruia a fost emis. Adică în Hotărârea Guvernului nr. 78/1994 nu se conține prevederile prevăzute în ordinul Ministerului Afacerilor Interne nr. 96 din 20 martie 2018, și anume privind perioada de activitate în cadrul subdiviziunilor de pază, escortă și deținere a persoanelor reținute și arestate în izolatoarele de urmărire penală (izolatoarele de detenție provizorie).

Prin urmare, consideră că activitatea lui Victor Buruiană în perioadele pretinse, nu pot fi raportate la prevederile pct. 8 a Hotărârii Guvernului nr. 78/1994.

A remarcat că instanța a obligat recurenta să recalculeze pensia pentru vechime în muncă începând cu 05 ianuarie 2007, data stabilirii inițiale a pensiei, pe când reieșind din art. 61 al Legii 1544/1993, reiese că recalcularea se efectuează pe perioada precedentă, dar cel mult pentru 12 luni de la data depunerii actelor suplimentare și nu mai devreme de data depunerii în aplicare a prezentei legi.

Respectiv, se constată că soluția instanțelor ierarhic inferioare este vădit eronată, or intimatul a prezentat și depus acte suplimentare în anul 2018, iar aceste acte suplimentare ce servesc ca temei pentru recalcularea pensiei au apărut la momentul emiterii Ordinului nr. 96 din 20.03.2018, în baza căruia a și fost eliberată confirmarea cu nr. 3989 din 21.04.2018.

Consideră că la momentul stabilirii inițiale a pensiei lui Victor Buruiană de către Ministerul Afacerilor Interne, vechimea în muncă a fost calculată corect, iar recunoașterea perioadelor cu avantaje a fost stipulată în Ordinul MAI nr.96 din 20 martie 2018, respectiv recalcularea pensiei urmează a fi efectuată potrivit legislației în vigoare din momentul apariției circumstanțelor noi, adică de la 20 martie 2018 și nu data stabilirii inițiale a pensiei.

În conformitate cu art. 244 alin. (1) Cod administrativ, hotărârile curții de apel ca instanța de fond, precum și deciziile instanței de apel pot fi contestate cu recurs.

În conformitate cu art. 245 Cod administrativ, recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic.

Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

La caz, Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată, în lipsa recurentului, la data de 22 iulie 2020.

Casa Națională de Asigurări Sociale a depus recurs nemotivat la 29 iulie 2020, în termenul stabilit la art. 245 alin. (1) Cod administrativ.

Decizia motivată din 22 iulie 2020 a Curții de Apel Chișinău a fost notificată Casei Naționale de Asigurări Sociale la 06 august 2020 (f.d. 194).

Astfel, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ menționează că Casa Națională de Asigurări Sociale, s-a conformat prevederilor legale și a depus motivarea recursului la 07 august 2020, în termenul prevăzut de art. 245 alin. (2) Cod administrativ.

La 17 august 2020 în adresa intimatului, a fost expediată copia recursului, cu înștiințarea despre posibilitatea depunerii referinței, fiind recepționat la 20 august 2020.

La 22 octombrie 2020 Victor Buruiană a depus referință la cererea de recurs depusă de Casa Națională de Asigurări Sociale, solicitând declararea recursului ca fiind inadmisibil.

A remarcat că instanțele ierarhic inferioare s-au expus deja asupra tuturor argumentelor recurentului, care se repetă și în cererea de recurs.

Examinând temeiurile invocate în recurs în raport cu materialele cauzei, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție îl consideră inadmisibil, din următoarele motive.

Prin prisma art. 246 alin. (1) din Codul administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă este inadmisibil, recursul se declară ca atare printr-o încheiere, în acord cu alin. (2) din art. 246 Codul administrativ, recursul se declară inadmisibil în special în cazurile enumerate la literele a)-f).

Din analiza acestor prevederi, rezultă că admisibilitatea/inadmisibilitatea recursului, în special, nu se limitează doar la temeiurile menționate ci urmează să însușească în condițiile Codului administrativ exercitarea efectivă a unui control de legalitate, veritabil bazat pe temeiuri concludente și serioase.

Completul specializat în examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține cu valoare de principiu jurisprudențial, că sintagma „în special” denotă caracterul neexhaustiv al temeiurilor de inadmisibilitate și în același timp oferă un drept exclusiv al instanței de recurs de a filtra cererile de recurs care nu prezintă o motivare suficient de serioasă și care pe cale de consecință nu pot însuși un eventual succes rezultat din examinarea cererii în completul de 5 judecători.

În această ordine de idei, instanța de recurs reține că din Codul administrativ dezvoltă nu doar caracterul nedevelopativ al recursului dar și cerința de seriozitate a cererii din perspectiva invocării unor veritabile și esențiale încălcări de drept procedural și material capabile să răstoarne deciziile instanței de apel contestate, într-o eventuală examinare în fond și invocare ex officio a erorilor de drept.

Instanța de recurs reține că pentru a trece testul de admisibilitate, cererea de recurs trebuie să conțină o motivare convingătoare și întemeiată în condițiile nominalizate

mai sus. Acest argument rezultă și din particularitățile de formă ale reglementării recursului în Codul administrativ și anume din sintagma „motivarea recursului” de la art. 245 alin.(2) din Codul administrativ. În consecutivitate, motivarea cererii de recurs în circumstanțele expuse se referă la formalitățile pe care trebuie să le întrunească cererea în vederea rezistării testului și filtrului de admisibilitate.

De asemenea, Completul specializat în examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție accentuează că admisibilitatea recursului trebuie privită și în contextul rolului și funcției legale a instanței judecătorești supreme care constă, în special în asigurarea și interpretarea uniformă a legilor la examinarea cauzelor de contencios administrativ. Astfel, motivarea oricărei cereri de recurs trebuie să țină cont pentru a trece filtrul de admisibilitate și a avea succes, de aceste însușiri de ordin legal fundamental.

În acest sens, CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise (Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230). Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45). Curtea a mai reiterat că modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective; trebuie ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem. (Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-1, p. 141, § 39). La fel, conform jurisprudenței CtEDO, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea Helmers c. Suediei 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

Completul specializat în examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție conchide că cererea de recurs depusă de către Casa Națională de Asigurări Sociale, este inadmisibilă.

În conformitate cu art. 230, 246 din Codul administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale, se declară inadmisibil.
Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Maria Ghervas

judecătorii

Nina Vascan

Victor Burduh